

Gierik 43, juni 1994

Ama Ata Aidoo

DUS

om twee uur 's morgens
lig ik hier in het donker
scherper van oog dan
de kat mijn totem:

ongerust
boos
slapeloos

heerlijk bezorgd
gelukkig boos en
nervus voldaan

dat

ik
ook
een moeder
ben!

ER WAS NIET

genoeg tijd
om te zien
wat er in elkaars ogen lag.

Ik hoor de donder
Ik zie de bliksem
Ik hoor de donder
Ik zie de bliksem
Staat mijn minnaars raam open?
Staat mijn minnaars deur op een kier?
Misschien slaat de regen in zijn kamer?

Misschien blaast de wind zijn kleren uit?
Laat de rest van mijn haar ongevluchten, zuster,
laat het garen los hangen.

Ik moet mij haasten naar mijn minnaars kamer.
Ik moet mij haasten zijn raam te sluiten.
Ik moet mij haasten naar de kamer
van mijn lief,
voordat de regen inslaat, zuster,
voordat de regen inslaat.

Jan Gloudemans

LISBOA

de lift de grote vogelkooi stijgt hoger
dan de oude stad gedoken in oker en azuur
op de stroom de logge overzetponten
van mijn kinderjaren met schuimend rad
protserig de toren van belem rondend

de rozen in de geweerloop al verwelkt
maar donkere vrouwen zingen nog de fado
verhalend keelgeluid van oeroud leed
scherp als de zerpe wind schraal schurend
langs het beeld van de dode veroveraar
die wijst naar waar de nieuwe wereld ligt
veder dan cabo di roca van sintra overzee

zijn dromen waren bestikt met goudgalon
zijn mantel besprenkeld met het bloed
van hen die bepluimd als bonte vogels
niet vroegen om mens te worden en stierven
voor zilver en beloofde gelukzaligheid

Peter Blue Cloud

COMPOSITIE

daar was de bison die
bloed en stoom blies uit keelwond
en zelfs de stank van geronnen bloed en
van vees die haat die woede mengen,
het geluid van het grote hart
 dat beukend slaat,
 en een poot die krampachtig een
voor krabt, en reeds
 de eerste vliegen,
het wanhopige trekken van de jager
aan de korte werpspies, beschaamd
om zijn slechte mikken dat
 zijn broeder zoveel pijn bezorgt
 wanhopig
wil hij opnieuw toestoten, zuiver nu
om het gemeenschappelijke lijden
 te beëindigen,
en het paard dat staat te beven
en te schuimbekken van de wilde
 extase van de jacht,
 en een vlakte,
en bergen en prachtige wolken,
alles is zo'n rijk schilderij,
en achter de ezel een kale witte muur
en de innerlijke voorstelling van
 een compositie
 die alle manipulatie te boven gaat.

DE DRAGER VAN MASKERS

Omdat hem opgedragen was de
maskers te dragen
en omdat hij het nooit prettig vond
om zijn publiek erg lang alleen te laten
zette hij een masker op zijn hoofd vast
en stak zijn voeten in twee andere en
hij droeg er nog twee als handschoenen
en alle maskers staarden naar binnen
in een merkwaardig gesprek gewikkeld,
grijnzend,
knipogend, hoestend, geeuwend.
En niemand hoorde ooit
de gesmoorde kreet van de drager
die voor altijd in de val zat.

VOOR EEN KIND

Omcirkel de berg teder
 want de berg is vriendelijk
denk aan de open vallei
 aan de andere kant
denk door de berg heen
 aan de open vallei
 aan de andere kant
misschien is er gevaar
of pijn in die open plek

denk in een cirkel
 om deze vriendelijke berg heen
en weldra zal de berg
 worden als kristal
en je zult de open vallei zien
 door de kristallen berg heen
en alle waarheid van de berg
 en vallei zal van jou zijn

en omcirkel de berg teder
 en wandel licht
die vredige vallei in
 waar het hart van het kristal
zijn woning heeft

STEEN

steen vier mieren
steen zullen helemaal
steen om deze steen
steen heenlopen

steen vier anderen
steen zullen met
steen hen
steen meelopen

steen zo veel
steen zo'n grote groep mieren
steen echter
steen maar één steen

DE OUDE MAN IS LUI

hoorde ik de Indian Agent zeggen
heeft geen trots, is volstrekt niet
ijverig. Welnu, hij kwam hier eens
kijken en wandelde om mijn erf
heen, die ambtenaar. Stapt
dwars door de milkweed en
het geneeskundige wormwood: vertelt
mij dat mijn erf overwoekerd is
en dat er 'nuttig gebruik' van gemaakt zou moeten worden

De oude omheining van gespleten
ceder, staat in talloze hoeken,
en een groot deel ervan
ligt op de grond, als
een gebogen regel
stokkenschrijft. Ook een oude taal,
zwart van ouderdom, met verschillende
kleuren groen van mos en korstmos.

Hij zegt
altijd dat hij ons Indianen begrijpt,
en waarom ik
de omheining tenminste niet herstel:
dus nam ik een paar mooie
buizerdveren, bevestigde ze
aan een klein geweven schild
en hing dit aan
een rechtopstaande paal bij het huis.
Hij kwam vorige week langs
en keek weer overal rond, staarde
een hele tijd naar de veren.
Hij zei niets, en hij glimlachte
niet eens. Evenmin keek hij
in zichzelf uit naar de buizerd.

Misschien vertel ik
hem nog wel eens dat de omheining
niet mijn taak is om mee te beginnen,
maar dat hij door de blanke vent die
naast mij woonde werd gemaakt,
dat gebeurde
jaren geleden. Hij bouwde een hut,
en maakte daarna de omheining. Hij
heeft me maar één keer aangekeken,
nadat zijn omheining gereed was.
Hij knikte naar mij alsof
hij wilde laten zien dat hij wist
dat ik hier was, veronderstel ik.

Het was
een mooie omheining, die die vent
omsloot, en ik voelde me gelukkig
dat ik aan de buitenkant ervan
verbleef.

Welnu, die vent
groef overal gaten in zijn
land, op zoek naar goud,
en ik veronderstel,
dat hij nooit iets vond.

Ik zag hem gedurende meer dan
twintig jaar oud en verbitterd worden,
ik kon zijn kwaadheid voelen
in het hele gebied

En

toen verliet ik mijn erf om
heel veel bezoeken af te leggen.

Toen

kwam ik op een keer thuis
en wist dat hij voorgoed
vertrokken was.

Mijn kinderen vroegen
me steeds waarom ik
niet naar de stad verhuisde
en dichter bij hen kon zijn.

Nu zeggen
ze tegen mij dat ik geluk heb
omdat ik hier helemaal woon.

En

ze nemen hun kinderen mee
en komen hier bij mij op bezoek,
en ik kan voelen dat zij
hier ook wel willen wonen, maar het
om een of andere reden niet kunnen doen.

Iedere dag
wordt me een ander verhaal
verteld door de omheining,
de regen en de wind en de sneeuw,
de zon- en de maanschaduwen,
door deze prachtige aarde,
deze schepping.

Ik vertel mijn kleinkinderen
veel van deze verhalen,
misschien
is dit ook zo'n verhaal.

Hans Plomp

EEN KRAS

wat is god
en wat is steen
de scheidslijn
- als er een bestaat –
is heel dun
in jejuri
en bijna iedere steen
is god of zijn neef

er is geen oogst
zonder god
en god wordt hier
het hele jaar geoogst
op elk uur van de dag
van slechte grond
en harde rots

dat enorme brok rots
zo groot als een slaapkamer
is Khandoba's vrouw in steen veranderd
de barst erin
is de wond van zijn slagzwaard
toen hij haar ooit neersloeg
in een woedeaanval
maak een kras op een rots
en een legende ontspringt

GROTE AFSTAND

Deze afstand is groot
Dit gezelschap pijnlijk
Dit samenzijn zorgelijk
Deze nacht is rusteloos
Dit bed is bewegingloos.

Deze krekels zingen
Onder het bed
Een paringsraga
Luisterend
Naar de ingehouden adem.

Leo van der Zalm

NAUWELIJKS GEBEURD

op het wegdek, de hoek
naast de boekhandel
het schemerde al

een lichaam, doodstil
tot de kin een witte doek
waarop wat bloemen, wat
rode kleurstof gestrooid
wat roepies erlangs

een gezicht, leek me
van een Inca-mummie
van de oudste ouderdom

een uur later, na mijn eten
stonden er een achttal agenten
bij het lijk, noteerden, bespraken
ik legde wat munten neer voor
wie, wat hout, zag toen

een gezicht, smal, misschien
dertig, te jong, maar dood
veel meer bloemen ook

een paar uur later
niet meer dan wa bloemen
verloren op het wegdek

Marc Van Caelenborg

HET POMPGEMAAL

Dwars op de sloot
Die kaarsrecht door het weiland snijdt
Alleen met lucht en wolken
En met de Schelddijk
Staat glanzend wit
Weerspiegeld in het water
Het pompgemaal

Zoals de reiger
ongehaast
blijft zelfs de tijd hier even staan

AVOND

In de holte van de avond
Houdt elke boom de stilte vast
Het gras vergaart de laatste geuren
Het tuinpad komt gedwee tot rust

Nog is het donker niet gekomen
Het daglicht niet vervaagd
Op dit verstild moment
Tot eeuwigheid verlengd

DE BINNENDIJK

Begroeid met gras
En rij aan rij met populieren
Rijst uit het polderland
Een warme wal
Van horizon tot einder
De dijk

De kudde schapen op de flank
Vreet zeer gestaag
De stilte aan

Frank Pollet

BLOED, ZWEET EN TRANEN

Waar het niet gaan kan,
Kruipt het. In de onbewaakte ogenblikken
Die nu schaars maar functioneel geworden zijn. Want
Hoe dan ook blijven wij aan het slot der jaren wrikken,

Wetend dat het actuele verdict
Ons armer heeft gemaakt. En stiller in de kamers
Van ons huis. Waarin het hart opschrikt
Bij elke windstoot van de wereld. In een nazomer

Van steen. En regen, regen die ons niet wou sparen
En die van ons leven een verlengde herfst maakt.
Want het blijft nu levenslang september. Ook
Al brandt de haard niet in dit hart vol rook.

Voorheuveel

HOOGSTE TIJD
dat we weer takken
aan de bomen doen.

Hier en daar
een vogel
in de lucht hangen.

Zo af en toe
een lichte wolk
langs de hemel
laten gaan

Want je ontkomt toch
niet aan de feiten.

Jan Vanhaelen

SEMOIS

Het daagt – ik rust wat uit, alleen
op de hoogte van een rots. Onderwerp: schuift, als de Lethe, de rivier
traag haar vel verder tussen dennenflank
en moestuin. Een brug op ronde
schouders vol kleine mensjes.

De hoek om ligt het dorp:
elf, twaalf uitgemergelde huizen
met tabakswinkel school en kerk.

Naast mij, onder de varens
beweegt, als een te dikke vlinder
een winterkoninkje. In de verte vele ruggen vol ovalen akkers

NAJAAR

De fazanten zijn weer uitgezet
en zitten langs de kant der sloot
te wachten op wie schieten zal.
De mannetjes, in al hun kleurenpracht,
sneuvelen eerst. Lang treuren zit er
voor de wijfjes wel niet in – daar
gaan al nieuwe lopen naar omhoog.

En zie:
in de winkelramen zetten hupse meisjes
chrysanten voor ons uit.

ROCHEHAUT

Als een hoge taart, een Saint-Honoré,
ligt het graf van de reus
in de koele armen van zijn rivier.
Lorke en woningen langs
smalle straten.

Op veilige afstand bouwden handelaars
terrassen om dit graf en verrekijsers.
Bij het genoegen van brede bekiers
staren toeristen naar dit buitenbeentje
van hydrofilie.

Annamarie Sauer

HET LABYRINT DER ZINNEN

ARIADNE

Door de val
veval ik weer in d'eenzaamheid
van alles willen

nu meteen
 alles
 hoger
 hoger op

Helios
zeg mij dat het ochtend is
breng mij het vuur
Faëthon
verbrand de aarde en de lucht
en wek de toorn der vaders op
verzeng de tijd

Nimmer ben ik groot in
 onderdanigheid

EENHOORN

Saillant
furieux
en défense
acculé
en repos
 en contre plongé

legt de sombere held
zijn draaiende drift
te rusten
in een aarzelende meisjesschoot

Roekeloos en schuw
nimmermeer verzaad
draaft hij verdwaasd
door het labyrint der zinnen
Zijn opgericht geweld
moet elke nacht
opnieuw beminnen

THISBE

Zij
zonder zonde
zag de leeuw
en gooide haar
sluier af
als stralende bachante
in vorm en teken
aan zichzelf gelijk

Maar hij
gelovend in het kwaad
leest verkeerd
de sporen die zij
acherlaat
en verward in woord en zinnen
brekend aan de bron
noemt haar
de hoer van Babylon

LEDA EN DE ZWAAN

Niet wankelend
maar vallend in angst
voor bek
en zwarte vleugelslag
wijken dijen maar niet het gemoed

verenkracht
verzacht niet de hartenklop
van afweer
en van woede
om de siddering
en 't weten van het lot
om Leda en haar lendenen
in onverschilligheid
verkracht
door God.

ARGONAUT

Buitendijks
begeef ik mij
in wind en water
overstromend
ver van de vastheid
van mijn bestaan

Spiegelend loopt de druppel
over het water
en wetend
van klip en rots
barst ik
in lachen uit
om ether lucht en later

zoekend naar de tijd
vond ik slechts voorlopigheid
en de schamele
waarheid die ik ben

GAIA

Ik denk en voel
en voel me aarde
en weet van bomen
wortelend in mijn schoot

ik wil de rotsen en het water
het springtij
in de lentestorm
en daarna het lui ontwaken
zwaar van zaad

Zo ben ik aarde
en ben de bron
en weet van water
wassend in mijn schoot

Ik ben dan de aarde de modder
de slangen en het vuil
Ik ben het hol waarin de dromer
vol van dromen droomt

Aarde ben ik
niet meer ik
maar slechts beschikbaar

Wat doe ik als ik loskom
van de zon

THE WINDS OF WAR

De uil op vilten vleugels
neemt de shade op
van breken buigen en beminnen
de dagelijksheid van het bestaan

vergetelheid en stilte
sluiers over 't rijgen van de dag
rechtlijnigheid van chaos
de toevalligheid van 't eerste
en 't laatste woord

Minerva's vogel
van wijsheid en van strijd
schreeuwt
in 't wilde waaien van de wind

En terwijl de woorden witter worden
in het stilstaan van de tijd
is er de warmte van twee armen
en de terugkeer naar de tederheid

Robert Van Ruyseveldt

ZWIJGENDE mannen en
hun stoelen, uit
de houten wereld; de
avonden leunen over
hun droefheid.
Want zij overdenken
het geweld: de hoekige
barstnoot.
Hij bloeit in onze handen.
Zij snijden onze nieuwe,
harshuilende gezichten
uut de groene stokken

WE OEFENDEN het geheugen,
tot smaak en kleur een figuur hadden,
kboeiden aan een ding,
langgeleden voltrokken.
In dat huis werden haar tepels naam:
de zachte vlekken van uitkleden, ze
toonde het allergische weefsel, gebald
tot instemming en haar tong, woedend
van vrees om te hijgen
dat van nergens kwam.

TIJDENS deze reis in de kamer,
praat je tegen een verre rookpluim,
het beeld van vuil ijs:
de natgehulde gezichten.
Jij en ik,
en zullen onze handen de stenen zijn,
die ze moeten zijn, te zwerven.

DE HESE hond,
de volger
overhoort
de verrichting jij,
eerstgeborene, elk
geslacht houdend:
de huurling.
Lezen we samen de sleepsporen,
al wat vertrok uit mijn durf,
smet van het kapotte orgaan:
omstandigheden.

Eddy D'Haenens

RENCONTRE A L'AEROPORT BUCARESTJI

Het tartan is een splintertuin
'A boulevard of broken dreams'.
Brandende vogels en Kalasjnikovs
ontbinden staal op een tafel van roet.

Ze lacht. Opgesloten in een steen.
Het rood van papavers
op een meisjesmond.
Er valt wat schaduw
op Slavische jukbeenderen.

Traag en Engels rookt hij. Marlboro.
Terwijl zij in hem binnenbreekt
en in een seconde
een eeuw zoekt te vinden.

Sedert waakt zij in hem
in een droom van koraal.
Als een zee van blakende messen.
Een schildwacht van vuurvast mos.

SALAAM BOEDDHA

Een tempel. De tijd niet op het appel.
Langs puinige muren sterft,
met klaterende junglestem, de zon.
Waar ik op wacht sta.
Geen uur, maar dagenland.

Tot ik me in je drinken kan.
Jouw energie. Zij schroeit in fluisterton.
Dat ik liefhebben moet.
Dat ik onkwetsbaar worden zal.
Onsterfelijk. Mooi.

Even.

Ik was er nauwelijks.

MADRAS / ZUID-INDIE

Nacht in Madras.
Het oeroude riet zwijgt
verraadt geen geheim

Nachtvogels blijven onbeweeglijk
bang het nachtgewaad te besmeuren.

Tussen de palmen groeit het gras
hoorbaar in zijn stilte.

Het donker houdt zich koest
nacht duldt immers geen beweging.

En als ook het water ruisend inslaapt
is er alleen nog
de innigheid van je adem
de warmte van muskietnetten
in zweet en slaap gedrenkt
en de harmonie
van perfect gesloten ogen.

JERUZALEM

Iedere morgen
als een uitbottende bloem
lagt een simpele zon haar goud
in branding tegen jouw muren aan
om jou te vinden:

ereteken dat schoonheid baart
met bloeibloed in donkerrood
en rustplaats
van eeuwen in gesloten hand

geboorte en dood
op altaren van moederpijn
die in aardenaakt kiemen leggen
van nooit meer vergeten.
Nooit meer vergeten.

Eric Rosseel

VERGELIJK “ZE” MET “TRUDILUDI”

De dame. Zij tooit het plantsoen
naast de verweesde Schelde. Staat
al gaande.

Het weze zes uur in de avond,
met overschotten van ziel
overloop ik de platgetreden kade.
Signaleer de was van een volle maan.
Mijn sponsors zetten tot prestatie aan.

De dame. Ze glimt onder de lach
die haar verruimt. Doch:
teveel gedachten
denk ik niet.

Geen woord is meester over de stilte
die hangt

RUIS ROES / 3

Zweet verhindert mij te spreken
maar verdrijft de macht van de nacht
die altijd geliefkoosd heb
een trouwe vriendin die
als een Nieuwpoortse vuurtoren waakte
over de olie op de golven
en mijn dromen stellig bijeengarde
tot stichtende verhalen over liefde
en dood verpakt in een ochtendkus

de tijd toen wreedheid nog
het wapen was
waarmee ik de kanalen
tussen de steden
zuiverde van tolbeambten
en overbodigheden
en lijnen uittekende voor haar die
- beter dan ik – wist dat ze in netwerken
niet verdwalen kon – ze was zelf dertig
toen ik reeds diep in de veertig was en
leefde van asperges en aspirine,
van kansspelen en zuivere kinine,

och, woorden lijmen nog slechts
dienaars in keurige IIIIIIà\$\$\$\$\$\$
n (black out)(shit)

André Sarmate

“*Quand vous me verrez,
Allez,
Ce n’est pas moi.*” (Henri Michaux)

Avec un coeur russe,
une tête française
et un ventre flamand,
je ne suis pas Russe,
pas Français, pas Flamand:
je ne suis pas ...

Non, je ne suis pas *André Sarmate ...*
Mon nom est le *non*
de l’homme d’Hiroshima
qui s’est évaporé
sur les marches d’un escalier
et don’t il n’est resté
que l’ombre sur la pierre:
un homme, *un hombre*, une ombre ...

En prose c’est la vie, *la vida*, le vide,
le ou *la* sans *dé*
jeté sans abolir
au hasard des gênes
dans le n é a n t
né avant, n’ayant que du vent,
mort après à jamais ...

Peut-être le poète
peut *ê t r e*
un peu ...

Tais-toi
Vladimir,
tu n’intéresses personne!

PLUS EST EN MOI

J'ai un corps à moi
et ne sais ce qu'est
cet animal étrange
sauvage et domestique
qui m'a apprivoisé
et n'est plus rien sans moi
qui ne suis rien sans lui.

Mais qu'a-t-il à voir
avec moi qui suis ... *d'ailleurs*
et lui reste étranger
plus ou moins inhumain.

Moi, c'est ... *autre chose!*

Dans le miroir je vois ... *l'autre.*
Qui est-ce? Combien suis-je?
Suis-je un reflet de Dieu,
l'aile rouge d'un séraphin,
une érection du diable
ou ce papillon chinois
qui rêve qu'il est un homme,
l'avatar d'une vie antérieure
ou des chromosomes de chimpanzé?

Je pense donc ...

Plus est en moi ... *que moi?*
Il suffisait de penser,
l' i m a g i n e r ...

Guy Commerman

V. WINDEKIND

Iedereen is gaan liggen
De wind heeft zijn slag thuisgehaald
Het land ademt traag om te overleven
Overwinteren
Windstilte achter de voorhoofden

En wat dan nog!
Neem je waaier, liefste
Zouden ze je waaier zien?

Ze zijn zo zelfingenomen
Dat ze de ogen wel zullen sluiten:
Ons geluk, mijn windekind

Eén zucht volstaat
om iedereen te wekken.

* * *

Vlakbij lijkt alles echter
En eerlijker
De tijd leeft langer
Is duurzamer

De volgende dag is eeuwen verder
Elke slome beweging is nu
Nu nog
Nu nog een keer

Vlakbij komt alles aan het oppervlak
Blijf nog even
Je weet nog niet alles.

Je hebt een zwak voor de vagebond
En de vage glimlach
Die troost zoekt
Langs je hellingen
Onder kersvers linnen
Je tovert zo handig
Je kneedt me tot faun
Kreupele clown
Of bronstige harlekijn
Ik ken alle beroepen
Waar niemand wat om geeft
Maar ik blijf dichter

Bij je
Dan je lief is

* * *

Je spreidt je veren
Over me heen
Je bent moe
Van vliegen en van zwerven

Het is geen vlucht
Neen
Gewoon samen vliegen
Eventjes
Zeker geen grote trek

Je verdient een pluim
Je laat me vrije vogel zijn

* * *

Morgenwind frunnikt
Aan opgejaagde gordijnen
Raam waait open
Klapt weer toe
Ik slaap een gat in de dag
Lente houdt vernissage
En ik ontving
Geen uitnodiging.

Liefste, als je iets wilt prijsgeven
Wees op je hoede
Want de buizerd en de gier
Spelen scharensleep

Liefste, als je iets wilt geven
Spaar dan je hart
Koop een nieuwe das wat parfum
Of het eerste boek van Süsskind
Want de neushoorn en het nijlpaard
worden niet graag gestoord

Liefste, als je iets wilt prijzen
Prijs je dan gelukkig
Dat ik je niet bezitten wil.

* * *

Ik volg je op de stippelijntje
Dat is veiliger
Ik ontwijk de hindernis
De hindernis is van de mens
En ik haat pijn doen
Maar als het moet
Pluk ik boeketten beschermde bloemen
Plas ik vol overgave op de hei
En teken ik de zon

Al die dingen
Waarvoor geen moed
Nodig is

En die verboden zijn.

Al droeg ik zevenmijlslaarzen
Nog kwam ik niet vooruit
Want ik weiger nog te gaan
Vanaf vandaag en morgen ook
Ik wil heel gewoon
Tussen kinderen vertoeven
En luisteren naar hoe
Ik zelf ooit was
Ontdekken wat ik vergeten was

Ik sta aan de Schelde
Een meeuw lacht me uit

Zij weet meer van zeelieden
En verre afstanden
En hoe nutteloos
Het duiken naar de prooi kan zijn
Zij krijst cirkels in de lucht
Ik hoor een meisje lachen
In het tegenlicht

De wind haalt bakzeil

Ach, Windekind
Kind blijf je. Ja. Ja.
Wildeman.